

Vlaanderen
is omgeving

Lokale Gebiedsdeal Droogte 2.0

 Subsidiereglement

DEPARTEMENT
OMGEVING

omgevingvlaanderen.be

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	3
1.1	Context	3
1.2	Doel van de projectoproep	4
1.3	Voorwerp van de projectoproep	5
1.4	Beleidsvaluatie	5
1.5	Contact/FAQ	5
2	Voorwaarden en procedure	6
2.1	Ontvankelijkheid van het dossier	6
2.1.1	Ontvankelijkheidsvoorwaarden	6
2.1.2	In aanmerking komende kosten	10
2.2	Procedure	11
3	Beoordeling, selectie, toekenning en uitbetaling.....	12
3.1	Beoordelingscriteria en selectie	12
3.2	Toekenning en uitbetaling van de subsidies	14
4	Verplichtingen na toekenning	15
4.1	Termijn van uitvoering en instandhouding	15
4.2	Rapportering	15
4.3	Communicatie en openbaarmaking	16
4.4	Sancties	16
5	Gegevensgebruik en verwerking	16

1.2 DOEL VAN DE PROJECTOPROEP

Met deze oproep Lokale Gebiedsdeals Droogte wil het Departement Omgeving de realisatie van het omgevingsbeleid, meer bepaald de doelstellingen uit het VAP, in een bepaald gebied ondersteunen en versnellen, en daarbij de slagkracht van haar ruimtelijke processen versterken. De oproep beoogt daarbij de financiering en versnelling van de uitvoering van de complexere realisaties die zonder de inzet van deze Gebiedsdeal niet mogelijk zijn. De focus ligt op projecten voor een doeltreffende uitvoering van het Vlaams Klimaatadaptatieplan en het BRV waarbij middelen ter beschikking worden gesteld voor bijvoorbeeld groenblauwe inrichting van de bebouwde omgeving, onthardings- of slooprojecten, uitdoving van woonlinten of verspreide bebouwing, schrappen van harde bestemmingen, en reorganisatie van de bebouwde ruimte of hard ruimtegebruik juist op die plekken waar de meerwaarde voor een effectieve aanpak van de droogteproblematiek het grootst is. Ook projecten die ruimtelijke verwevenheid tussen water, natuur, productieve ruimte of bebouwing realiseren, of natuurgebaseerde oplossingen voor een sterker watersysteem in de bebouwde ruimte, staan hoog op de agenda.

Het is aan de coalitie die verbonden is aan het Vlaamse ruimtelijk proces om de gebiedsgerichte strategie voor versterking van het watersysteem en inzet van de Lokale Gebiedsdeal Droogte te bepalen en vervolgens met de betrokken operationele actoren (lokale waterbeheerders, natuurverenigingen, ...) op het terrein verder uit te werken tot een samenhangend en realisatiegericht actieprogramma. De bedoeling is om het strategische en het operationele al tijdens het ruimtelijk proces aan elkaar te koppelen om zo voor winsten en versnelling in uitvoering te zorgen. Het kan eveneens de geïntegreerde samenwerking rond een robuust watersysteem of groenblauw netwerk helpen te verankeren voor langere termijn. De gebiedspartners werken samen bij de totstandkoming van hun Lokale Gebiedsdeal Droogte en helpen elkaar bij de uitvoering ervan. Het effect is in die zin meer verbindend, effectief en mobiliserend in vergelijking met aparte projectoproepen.

Met de Lokale Gebiedsdeals Droogte wil het departement ook de capaciteit benutten die de coalities in de Vlaamse ruimtelijke processen hebben opgebouwd op vlak van samenwerking en geïntegreerde visievorming. De coalities brengen lokale noden en wensen samen met een structurerende bovenlokale visie. Opgaven als het geïntegreerd ontwikkelen van een meer robuust en veerkrachtig watersysteem of groenblauwe netwerken staan vaak hoog op de gemeenschappelijke agenda. Dit alles kan ingezet worden om efficiënt complexere lokale projecten te realiseren en daarbij bij te dragen aan de Blue Deal doelstellingen. Sterke, procesgebonden gebiedscoalities, koppeling van strategische en operationele gebiedskennis, en gedeelde visies op vlak van ruimte en waterbeheer kunnen hiervoor een solide basis vormen. De Lokale Gebiedsdeals Droogte willen deze inspanningen dan ook valoriseren en de ambities in functie van de droogteproblematiek een extra impuls geven.

Van de Lokale Gebiedsdeal Droogte wordt ten slotte verwacht dat het de meerwaarde en realisatiegerichtheid van het Vlaamse ruimtelijke proces en de geïntegreerde samenwerking al in een vroeg stadium toont. De uitvoering van complexe lokale realisaties in een vroeg stadium van het proces op gang brengen (in plaats van achteraf, na het doorlopen van al de procedurele stappen verbonden aan dat proces) versterkt zowel het geïntegreerd karakter, de daadkracht als het draagvlak voor het proces en de gemeenschappelijke uitvoering van het omgevingsbeleid in het algemeen.

1.3 VOORWERP VAN DE PROJECTOPROEP

In opdracht van de Vlaams minister van Omgeving Zuhal Demir wordt in kader van het investeringsplan van het Vlaams Klimaatadaptatieplan een oproep gelanceerd om maximaal vijf Lokale Gebiedsdeals Droogte te ondersteunen met een subsidie van minimum 1.000.000 euro en maximum 2.000.000 euro per Lokale Gebiedsdeal Droogte. Dit subsidiebedrag bedraagt maximaal 75% van de totale uitvoeringskost van de Lokale Gebiedsdeal Droogte.

De Lokale Gebiedsdeal Droogte is een overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en de actoren die samen met het Departement Omgeving en andere Vlaamse actoren participeren in een Vlaams ruimtelijk proces, om een actieprogramma met complexere lokale realisaties voor versterking van het watersysteem samen te financieren en uit te voeren. Het is een opsomming van deelprojecten die passen in een gemeenschappelijke strategie en die elkaar versterken, als resultaat van een gedeelde visievorming en intensieve samenwerking.

De Lokale Gebiedsdeal Droogte wordt ingezet in kader van het Vlaams Klimaatadaptatieplan als gezamenlijke investering in de klimaatrobuuste inrichting van de gebieden waarop de ruimtelijke processen betrekking hebben. De Gebiedsdeal ondersteunt de betrokken lokale actoren in een Vlaams ruimtelijk proces om reeds in een vroeg stadium tot realisaties voor versterking van het watersysteem te komen. Zij ontvangen cofinanciering om in samenhang een aantal complexere lokale projecten uit te voeren die bijdragen aan het Vlaams Klimaatadaptatieplan en de Blue Deal doelstellingen, hiermee oplossingen voor de water- en droogteproblematiek bieden en tegelijkertijd een hefboom zijn voor het betreffende proces.

De Lokale Gebiedsdeal Droogte is inzetbaar in zowel de bebouwde omgeving als in de open ruimte. Daarbij staat een geïntegreerde en landschapsecologische aanpak voorop: de thema's water, natuur, landbouw en bebouwing (bewoning, recreatie, bedrijvigheid, ...) dienen samen te worden behandeld. De droogteproblematiek en de waterschaarste staan steeds centraal en er wordt maximaal op zoek gegaan naar ruimtelijke, organisatorische en financiële win-wins.

1.4 BELEIDSEVALUATIE

De Vlaamse overheid zal deze subsidieoproep inhoudelijk en financieel evalueren. Conform artikel 76/2 van het VCO zal de Vlaamse overheid de subsidieoproep inhoudelijk en financieel evalueren aan de hand van volgende indicatoren:

- het aantal aanvragen;
- het aantal gesubsidieerde gebiedscoalities;
- het aantal vierkante meters dat onthard, vernat, vergroend wordt;
- de kostprijs van het ingericht domein per vierkante meter.

1.5 CONTACT/FAQ

Dit reglement met alle noodzakelijke informatie is beschikbaar op de website van het departement, samen met en overzicht van veel gestelde vragen. Bijkomende vragen kunnen gesteld worden via gebiedsontwikkeling@vlaanderen.be.

2 VOORWAARDEN EN PROCEDURE

2.1 ONTVANKELIJKHEID VAN HET DOSSIER

2.1.1 Ontvankelijkheidsvoorwaarden

Artikel 1. Een aanvraag is ontvankelijk als ze voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- ze is ingediend door een aanvrager zoals beschreven in artikel 2;
- ze is tijdig en volledig ingediend conform artikel 3;
- het projectvoorstel voldoet aan de beschrijving vermeld in artikel 4.

Artikel 2.

§1. De doelgroep van de oproep Lokale Gebiedsdeals zijn de samenwerkingsverbanden die vandaag reeds bestaan en hun schouders zetten onder de uitvoering van de Vlaamse ruimtelijke processen. Het is de groep van actoren die vaak op strategisch niveau de voortgang en kwaliteit van het betreffende ruimtelijke proces aanstuurt. Het is de stuurgroep van een gebiedsprogramma of strategisch project, het planteam van een gewestelijk ruimtelijk planproces, of de projectgroep van een complex project, ... Deze wordt verder de procescoalitie genoemd.

Volgende Vlaamse ruimtelijke processen komen in aanmerking:

- Gebiedsprogramma's (T.OP en andere) waarin het Departement Omgeving actief in de programmaregie betrokken is
- Strategische Projecten in uitvoering van het ruimtelijk beleid (BVR 5 oktober 2007)
- Complexe projecten (decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten)
- Vlaamse planprocessen (GRUP, AGNAS)

Dit zijn de uitvoeringsgerichte ruimtelijke processen met een regierol vanuit, of ondersteund door, het Departement Omgeving en die niet over eigen investeringsmiddelen beschikken. Verder ruimtelijk proces genoemd.

Bijkomende voorwaarden:

- Het ruimtelijk proces is nog niet afgerond op 31 december 2023;
- Minstens twee lokale besturen (gemeenten, provincies) zijn expliciet partner in de procescoalitie.

Het is de procescoalitie die de kandidatuur indient (vanuit het niveau van het gehele ruimtelijke proces) en vervolgens, indien geselecteerd, met de operationele actoren op het terrein de Lokale Gebiedsdeal Droogte implementeert. Het is niet de bedoeling dat een lokale gebiedscoalitie van operationele actoren zelf een kandidatuur indient. Zij kunnen wel optreden als initiatiefnemer van deelprojecten van de Lokale Gebiedsdeal Droogte en hiervoor subsidie ontvangen.

§2. De instantie of persoon die de uitvoering van een bepaald deelproject trekt in kader van een Lokale Gebiedsdeal Droogte, en hiervoor contactpunt is, wordt in dit reglement de initiatiefnemer genoemd.

Volgende initiatiefnemers komen in aanmerking voor subsidie voor de uitvoering van een deelproject in kader van een Lokale Gebiedsdeal: lokale overheden, verenigingen, intercommunales

De initiatiefnemers kunnen steeds samenwerken met andere actoren om het deelproject te realiseren.

Vlaamse en federale overheidsdiensten kunnen participeren in samenwerkingsverbanden, maar kunnen geen subsidie ontvangen.

§3. Elke procescoalitie kan zich kandidaat stellen voor maximaal twee Lokale Gebiedsdeals Droogte 2.0 in kader van hun ruimtelijk proces. Zij dient in dat geval twee aparte kandidaturen in.

Artikel 3.

§1. De aanvraag moet uiterlijk op 15 september 2023 om 12u00 ingediend zijn bij het departement Omgeving via email naar gebiedsontwikkeling@vlaanderen.be met als bijlage het daartoe voorziene aanvraagformulier dat het departement via haar website ter beschikking stelt.

Het aanvraagformulier omvat:

- Korte omschrijving van de volgende aspecten:
 - a. De water- en droogteproblematiek in het gebied;
 - b. De wijze waarop het ruimtelijke proces hiervoor visie-elementen en oplossingen kan of wil aanreiken, met welke doelstellingen en voortgang;
 - c. De strategie die de procescoalitie in haar Lokale Gebiedsdeal Droogte wil toepassen om het watersysteem in samenhang te versterken en welke impact wordt beoogd;
- Informatie over het Vlaamse ruimtelijk proces dat als kader dient voor het actieprogramma Lokale Gebiedsdeal Droogte, en hoe het proces invulling geeft aan de Blue Deal doelstellingen;
- Beschrijving van de procescoalitie die instaat voor de voortgang en aansturing van het ruimtelijk proces, en de samenwerking met de operationele actoren voor de uitvoering van het actieprogramma Lokale Gebiedsdeal Droogte in het bijzonder; Motivatie dat de procescoalitie als geheel het actieprogramma Lokale Gebiedsdeal Droogte voldoende ondersteunt;
- Aanduiding van het aanspreekpunt voor de gecoördineerde uitvoering van het actieprogramma van de Lokale Gebiedsdeal Droogte als geheel; Beschrijving van de aanpak voor het waarborgen van een gecoördineerde uitvoering;
- Omschrijving van het actieprogramma als geheel:
 - a. Opsomming van de deelprojecten waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen:
 - i. De deelprojecten die naar voor worden geschoven voor cofinanciering binnen een subsidiebedrag van 1.000.000 euro
 - ii. Eventueel bijkomende deelprojecten die worden voorgesteld voor cofinanciering indien een groter subsidiebedrag tot maximaal 2.000.000 euro beschikbaar zou zijn. Deze deelprojecten worden gerangschikt volgens prioriteit.
 - b. In de opsomming worden volgende aspecten per deelproject aangegeven: het gevraagde bedrag voor cofinanciering vanuit de Lokale Gebiedsdeal Droogte; en de betrokken actoren die als initiatiefnemer optreden voor het betreffende deelproject en dus de subsidie ontvangen;
 - c. Omschrijving van de samenhang tussen de deelprojecten en hoe deze samen uitvoering geven aan de doelstellingen uit het Vlaams Adaptatieplan en de Blue Deal en duurzame systeemoplossingen voor het groenblauwe netwerk in het gebied;
 - d. Omschrijving van de hefboomwaarde van het actieprogramma voor het ruimtelijk proces;
- Omschrijving van elk deelproject:
 - a. Titel
 - b. Initiatiefnemer
 - c. Een beknopte projectomschrijving (max 2500 woorden) die het mogelijk maakt om het deelproject te toetsen aan de voorwaarden. De omschrijving bespreekt onder meer:

- ligging; doelstelling; de geplande droogtmaatregelen en beoogde resultaten met betrekking tot de versterking van het watersysteem en de aanpak van waterschaarste; het beoogde procesverloop van het deelproject en de betrokken actoren; de relatie tot het ruimtelijke uitvoeringsproces;
- d. Kaart- en beeldmateriaal (max 3 pagina's)
 - e. Een financieel overzicht met alle geraamde inkomsten en uitgaven voor het deelproject, en een voorstel van het te subsidiëren bedrag hiervoor alsook eventuele andere subsidies die ontvangen worden. Het financieel overzicht maakt een duidelijk onderscheid tussen uitgaven voor uitvoering van werken met inbegrip van aankoop van materiaal, uitgaven voor vergoedingen aan particulieren (bijvoorbeeld voor waardeverlies van gronden, voor aangepast beheer, ...), uitgaven voor grondverwerving, en uitgaven voor studies;
 - f. Een gebruiksovereenkomst met de eigenaar indien de aanvrager geen eigenaar is van het grondgebied waarop het project wordt gerealiseerd.
 - g. Planning van de uitvoering waaruit blijkt dat de realisatie mogelijk is binnen de vooropgestelde termijn.

Voor het aanvraagformulier en de projectbegroting stelt het departement sjablonen ter beschikking die de aanvrager moet invullen. Projectvoorstellen of -begrotingen waarvoor niet gebruikt wordt gemaakt van de sjablonen komen niet in aanmerking.

§2. De aanvraagformulieren dienen ondertekend te zijn door alle of minstens 5 leden van de procescoalitie, met uitzondering van het Departement Omgeving en andere Vlaamse actoren. De ondertekening door de leden van de procescoalitie kan rechtstreeks op het aanvraagformulier of met een ondertekende steunbrief in bijlage die aangeeft dat de coalitiepartner de kandidaatstelling volmondig ondersteunt. Steunbrieven kunnen achteraf tot uiterlijk 1 oktober 2023, 12u worden bezorgd aan het Departement Omgeving via email naar gebiedsontwikkeling@vlaanderen.be. Het is aanbevolen dat de voltallig procescoalitie de kandidaatstelling ondersteunt, ook indien de Lokale Gebiedsdeal Droogte maar op een deelgebied betrekking heeft. De gedragenheid van de kandidaatstelling vanuit de voltallige procescoalitie wordt meegenomen in de beoordeling door de jury.

Actoren die (nog) geen deel uitmaken van de coalitie maar wel mogelijks initiatiefnemer of partner zullen zijn bij de uitvoering van onderdelen van de Lokale Gebiedsdeal Droogte, kunnen in de kandidaatstelling al aangegeven worden. Ook zij kunnen vanzelfsprekend de kandidaatstelling ondersteunen via steunbrieven.

§3. De procescoalitie geeft ook op het aanvraagformulier aan wie van de leden in het verdere traject zal optreden als aanspreekpunt(en), verder de **vertegenwoordiger(s)** genoemd. De vertegenwoordiger krijgt het mandaat om, in het geval de kandidatuur wordt geselecteerd, de verdere uitwerking van de Lokale Gebiedsdeal Droogte in overleg met de procescoalitie op te nemen en in te dienen. Het Departement Omgeving of een andere Vlaamse entiteit kan niet optreden als vertegenwoordiger.

Artikel 4.

§1. Het projectvoorstel voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- Zowel de Lokale Gebiedsdeal in zijn geheel als de verschillende onderdelen ervan geven uitvoering aan de doelstellingen uit het Vlaams Klimaatadaptatieplan en de Blue Deal en zijn

een hefboom voor duurzame systeemoplossingen voor het (groen)blauwe netwerk in het gebied.

- Het aantal deelprojecten die naar voor worden geschoven voor cofinanciering binnen een subsidiebedrag van 1.000.000 euro is minimaal twee.
- De deelprojecten die naar voor worden geschoven voor cofinanciering binnen een subsidiebedrag van 1.000.000 euro situeren zich op grondgebied van minstens drie verschillende steden of gemeenten.

§2. Voor elk van de deelprojecten opgenomen in de Lokale Gebiedsdeal gelden bijkomend volgende voorwaarden:

- Het deelproject is afgestemd op één of meerdere doelstellingen van het Decreet Integraal Waterbeleid en geeft in het bijzonder invulling aan de uitgangspunten van de Blue Deal om meer water te laten infiltreren en onze watervoorraden aan te vullen waardoor natuur minder snel verdroogt en/of meer water beschikbaar blijft voor de landbouw, en ook om over alternatieve waterbronnen te beschikken in functie van een meer duurzaam gebruik van grond- en oppervlaktewater:
 - het verbeteren of herstellen van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen teneinde een goede toestand van die waterlichamen te bereiken;
 - het verbeteren en herstellen van aquatische ecosystemen en van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden;
 - het terugdringen van landerosie en van de aanvoer van sedimenten naar de oppervlaktewaterlichamen;
 - het terugdringen van overstromingsrisico's én het risico op waterschaarste;
- Het deelproject draagt bij aan de leefomgevingskwaliteit (<https://omgeving.vlaanderen.be/aan-de-slag-met-de-10-kernkwaliteiten>):
 - Het nastreven van een robuust watersysteem (bodem en waterlopen inrichten en beheren met het oog op klimaatverandering);
 - Het ontwikkelen van een kwaliteitsvol landschap (het waterlandschap inrichten zodat de voedselproductie en robuustheid van het watersysteem in evenwicht zijn met landschapskwaliteit);
 - Het nastreven van een samenhangend groenblauw netwerk;
- Het deelproject sluit aan en draagt bij tot de realisatie van een niet-limitatieve lijst van maatregelen die de veerkracht en klimaatrobuustheid van het watersysteem vergroten:
 - Het deelproject draagt bij tot de adaptatie aan de gevolgen van droogte en het verhogen van de waterbeschikbaarheid voor voedselproductie en het waterecosysteem en/of het vermijden van of omgaan met verzilting;
 - Het deelproject draagt bij tot een omgeving waarin water geborgen wordt op plaatsen waar het landschap dit toelaat, in combinatie met preventie tegen overstromingen;
 - Het deelproject draagt bij tot het verbeteren van de ecologische omgevingskwaliteit in landbouwlandschappen.
 - Het deelproject draagt bij tot het terugdringen van verharding en laten toenemen van infiltratiemogelijkheid
 - Het deelproject draagt bij tot het vermijden van bijkomende verharding of het schrappen van strategisch gelegen bebouwbaar aanbod

Zodoende geeft het deelproject uitvoering aan het Vlaams Adaptatieplan en de Blue Deal om vanuit de focus op waterschaarste en droogte op zoek te gaan naar synergiën bij het proactief toewerken naar een klimaatrobuust watersysteem en met een kwalitatieve en efficiënte uitvoering van concrete acties op en naast het terrein.

- Het deelproject moet een voldoende mate van complexiteit bevatten en niet tot de reguliere mogelijkheden behoren van de procescoalitie of subsidieerbaar zijn via reguliere

- studies die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van maatregelen en dit voor maximum 10% van het subsidiebudget van het deelproject.

Artikel 7. De volgende kosten komen niet in aanmerking:

- Eigen prestaties (bijvoorbeeld inzet van eigen personeel of ter beschikking stellen van gronden voor de uitvoering van het project), behalve voor procescoördinatie (zie art. 15)

2.2 PROCEDURE

Artikel 8. Het departement onderzoekt de volledigheid en ontvankelijkheid van de aanvragen voor 1 oktober 2023.

Binnen tien werkdagen na sluiting van de projectoproep ontvangt elke aanvrager een bericht van het departement met de melding of de aanvraag volledig is. Bij ontstentenis van een tijdig bericht wordt de aanvraag geacht volledig te zijn.

Aanvragen die onvolledig zijn, kunnen binnen een termijn van vier dagen na melding van de onvolledigheid vervolledigd worden. Indien de aanvrager de ontbrekende documenten niet tijdig bezorgt, is de aanvraag onvolledig en dus onontvankelijk.

Binnen de twintig werkdagen na sluiting van de oproep ontvangt elke aanvrager een bericht van het departement over de ontvankelijkheid van de aanvraag. Bij ontstentenis van een tijdig bericht van het departement wordt de aanvraag geacht onontvankelijk te zijn.

Artikel 9. De ontvankelijke aanvragen worden beoordeeld door een jury, die bestaat uit vertegenwoordigers van het departement Omgeving en eventueel andere Vlaamse overheidsdiensten of externe experts.

De jury selecteert op basis van de kandidaturen maximaal vijf Lokale Gebiedsdeals Droogte en stelt voor iedere Lokale Gebiedsdeal Droogte het actieprogramma van deelprojecten vast. De jury kan adviseren om slechts delen van het actieprogramma te selecteren.

Het departement stelt het juryverslag op en laat het goedkeuren door de voorzitter van de jury. Het departement bezorgt het verslag van de jury aan de minister.

Artikel 10. De minister beslist welke Lokale Gebiedsdeals Droogte gesubsidieerd worden en legt de subsidie vast bij ministerieel besluit.

Het departement brengt de aanvragers op de hoogte van de beslissing van de minister.

